

TERESEDÉS

Iránymutatás

Csontó Sándor

A Bambi presszó teraszán ültem a Bem téren, ezredszere talán. Átellenben poliészter, pimf külügyérek flangáltak, emitt Oszfolkné terelgeti kedélyesen özikéit az asztalok és a vendégek sűrűjében. Néztem a lengyel-magyar tábornok közel ötméteres, bronzba öntött alakját, a négyméteres, két lépcsős kő talapzaton. („Polak, Węgień, dwa bratanki...”) Kócsagtollas kalapban, sebesült jobbjá felkötve, de egész testével erő sugározva, előre nyújtott bal kezével rohamra int. A korszak igazi hőse, akiről egyik legjobb köztéri szobrunkat Istók János – nagyapám nagybátyja – mintázta meg 1934-ben. Iránymutató, hiteles ember, akire felnézhetünk. Találni ma ilyen? „A tér egy részletét személlyel kombináljuk.” – mond Esterházy a Termelésiben. S lőn!

„Nem találunk szavakat. Meg vagyunk kövülve.” Pedig dehogy és igenis! Kereselem hozzád a szavakat. Felütjük műveid akárhol, bármikor. Lesz vigasz. Mondom is a nagyobbik fiamnak, Simon, látod? – és elővettem a képedet: – Ó E.P. Még nem ismered. De fogol te még találkozni veled sokat! Ezt a polcot mind teleírta. – mutatok Rád: hatyúk,

javított, haris, egy nő, függő, harmónia, KMP, kisszregény, tizenhatos, Hrabal, vessző száz, esti, semmi, napló, sorjázna a könyveid. – No, nem a méret a lényeg, ne ijedj meg. Ez a fickó érték, zsinórmérték. – élcelődhettem volna, de sose késő. Tanítottad. Gondoskodom Rólad, hogy időben eljuss hozzá, mert jussa van neki is hozzád.

Tartalomhoz adtad a formát, amit persze gumiszobaként tágitottál, amiként a szemléletünket és a tudatunkat. Nálad borult a papír(forma), a semmi formáság és a briliáns formakészesség által feszegetted a műfaji kereteket. Mit neked szerkezet, legyen az akár egy Trabant is? Vagy Mercedes Benz? Én is csak egyszer fogtam veled kezét az életben,

Sebestyén László camera obscura felvétele

az életedben. Feledhetetlen kézfogócska, idejét sem tudom. Csak a szorítást, a test meleget, az átható, kék tekintetet, meg azt a bizonyos pluszt. A műveket. Tulajdonképpen 24 esztendővel tovább volt velem a gyámom, bizonyos értelemben az apám, mint az édes. Hát kellett ez a kór (már megint az a fránya rák), hogy rádöbbenjek mennyit nyom a hiány? Majd' elfeledtem már. Elnéztem hosszan, homályos szemmel soraidat, „ültem asztalodnál, ittam borodból, láttam meztelen asszonyaid”, és faltam könyveid. Maradt a kvintesszencia. A szöveg, ami örök.

(Kedves Margit! Köszönettel vettem legutóbbi leveleit a zárdából. Két nyár is elmúlt, hogy nem válaszolt már. Reménykedtünk itten a csendes válságokban, de mára minket is meglegyintett a kafei kor fuvallata. Pedig maga óva intett. Járjon szerencsével az élet után! Üdv az elefántcsonttoronyból E.P. p.s. Semmit ne aggódjon, Petike jár!) – írhattad volna például.

Nem hiába szövegeltél, nem kerteltél, nyomtad a rizsát, plakátmagányban ázó éjjeleimtől az irodalmad mentett meg.

(Minden szemnek, betűnek meg volt a maga helye, még a kékharisnyára is felszaladtak. A szemöldök is felszaladt.) Nekem senki nem mondta, hogy Téged olvasni muszáj. Adtad magad, önként, s dalolva. Kikapott a rendőr a kezeim közül, amikor a fűben fekve belelapoztam Fancsikódba a Jászain. – Tilos itten olvasni! Hagyja el a területet! – Az anyád, fakabát! A neved se ejtette helyesen. Hiába, neki a szolgálati szabályzat az olvasnivalója. Veled volt még akkor nálam Laing-től a Tényleg szeretsz? Tényleg. Megjelentél, szóba kerültél, lelkendeztünk, megvitattunk és gazdagodtunk folyvást. S hogy mi mindent meg nem engedté magadnak!? Mindent bevállaltál, nekünk, helyettünk, magadért, a textúráért. Szó és szöveg szerint. Be lettünk vezetve, életbe, irodalomba, nyelvbe – mihez tartás és bátorítás végett. Szánkba adtad a segédigéket is. Műveltél a magyart. Egy simi az arcunkra, egy szelíd billentés az alfelünkre.

Tuggyuk ki vagy. Próféta voltál, szívem! És maradsz is. Szerencsénkre kor- és olvasótársaid lehettünk egyszerre.

„Édes Péterem! Hát ide ejtett a jó Isten!” Köszönjük! Neki is! Te mindig betűhív voltál. Zsonglóre a nyelvnek, a magyar-nak. (A borok legjobbika!) Origója a jelennek, ami tegnaptól múlt. Ön-íronia, el- és nem mellébeszélés, család- és közügyek, regények, emlékezéspróza, publik és kritika, minden, ami kezed alól kikerült az eleganciával, mint gróf, és mértékkel, mint matematikus. Teljessé tted az egészet.

Ültem a Bambi presszó pamlagán, bent a térben. – „Mit adjak? Kávét-e, kálácsot?” – kérdi Adrienem, pincérm, miközben bambultam a bokája feletti csikóhal tetoválását. Ennek a halacskának csodálatos élete lehet, szívesen cserélnék vele, miközben eszembe jutott, mit mondtál negyed százada: „...a remény és a félelem, a remény, hogy itt most végre lesz valami, és a félelem, az aggodás, hogy nehogy nagyon félre menjen ez az egész.” Féltre remény. Hal.

Bem apó szobra mögött felharsant a Radetzky mars. Rebber már a fekete sas szárnya, alo mars, te rozzant kaszárnya. Hát így. ●